

Mijn column nummer 385

Keerpunten

Na afloop van een uitstekend jaarcongres nam Walter de Koning onlangs afscheid als directeur van SIKB. Na twintig jaar geeft hij de scepter door aan Henk Koster. Ter ere van het afscheid van Walter is hem een Liber Amicorum aangeboden, met onder meer de volgende bijdrage van mijn hand. Walter: bedankt. En Henk: veel succes!

Wat gebeurde er toch allemaal in de bodemwereld zo'n kwart eeuw geleden? Onze volksvertegenwoordigers waren boos over een reeks incidenten met de geur van gesjoemel. De minister was druk met het beantwoorden van Kamervragen over dubieus bodemonderzoek. Adviesbureaus en laboratoria zouden het niet al te nauw nemen met de kwaliteit van hun werk. Het Service Centrum Grond zou onterecht niet-reinigbaarheidsverklaringen voor verontreinigde grond of gerelateerde producten hebben afgegeven. En dat in een beleidsveld waar het tot dan toe vooral om rijksgeld ging.

Adviesbureaus met het begrip kwaliteit hoog in het vaandel zagen met lede ogen aan hoe collega bureaus het minder nauw met de kwaliteit namen en misschien wel dankzij dat aan veel werk kwamen. Zij hadden last van het slechte imago van bodemonderzoek. De Werkgroep Bodem van het ONRI zette alles op alles om kwalitatief goed bodemonderzoek uit te voeren, door in protocollen op te schrijven hoe dat precies en controleerbaar moest. Daarvoor richtten zij in november 1996 de VKB op, met maar liefst 450 belangstellenden als getuige.

Later richtte het toenmalige ministerie van VROM en de VKB de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer op, met als doel in nauw overleg tussen overheid en private partijen via certificering de kwaliteit van het bodemonderzoek te borgen. De minister van VROM had eerder gedoeld op een zwarte lijst van slechte bedrijven, maar er kwam een witte lijst met bedrijven die hun zaken aantoonbaar voor elkaar hadden. Een vroeg geval van omdenken! Het werken met gecertificeerde bedrijven werd later zelfs wettelijk verplicht.

Twintig jaar na de oprichting is SIKB uitgegroeid tot een gerenommeerde en gerespecteerde organisatie. Dat is voor een groot deel te danken aan directeur Walter de Koning, die vanaf het begin op bezielende wijze leiding gaf aan de organisatie. Walter kon goed overweg met overheden en bedrijven, met juristen, beleidsmakers en technici. Samen met het op afstand opererende bestuur en alle participanten is hij erin geslaagd het werkgebied van SIKB te promoten en zelfs te verbreden en te verdiepen. De verbreding vond plaats tot ver buiten de grenzen van de bodemsanering. De verdieping leidde tot het entameren van belangwekkend onderzoek, prima bezochte en gewaardeerde jaarcongressen en het adviseren over belangrijke wetsvoorstellen.

En hoe nu verder? Walter de Koning gaat andere dingen doen. Hij gaat zich nog meer met monumentenzorg bezighouden. Een onderdeel daarvan is het restaureren van kerkorgels. In dit verband is het toch wel aardig om te vermelden dat Henk Koster de opvolger van Walter de Koning is.

Rest mij nog Walter zeer te bedanken voor zijn nimmer aflatende inspanningen en voor de goede samenwerking, vanaf het prille begin tot op heden. Dankzij Walter zit er muziek in de kwaliteitsborging voor het bodembeheer. Dat is een prima opmaat voor de kwaliteitsborging in het veel bredere omgevingsbeheer, dat met de op stapel staande Omgevingswet zijn entree zal doen.

Hoeveel tijd heeft onze nieuwe directeur nodig om zich in te werken? Ik denk dat dit snel zal gaan, gelet op de grondige kennis van Henk over juridische en technische bodemaspecten en zijn jarenlange ervaring binnen en buiten SIKB, met overheden, kennisinstituten en bedrijven.

En dat is ook nodig, want Henk zal moeten zorgen voor een toonaangevende plek van de bodemonderwerpen in de integrale wereld van de Omgevingswet. Dat is nog een hele uitdaging, waarbij Henk op de steun van velen kan rekenen.

Na de droge zomer van 2018 zal bodem opnieuw en anders in de belangstelling staan. Is ons land wel voldoende klimaatbestendig ingericht? Op welke wijze kunnen wij tijden van droogte en van natheid beter doorstaan? En op welke wijze kan de landbouw zich beter staande houden? Ook het opwekken van energie vraagt veel van de bodem. Ik ben benieuwd welke onderwerpen na bodemverontreiniging, bodembescherming, archeologie en data op het programma zullen komen, waar SIKB het verschil kan maken met het samenbrengen van partijen, het ontwikkelen van kennis en natuurlijk met het formuleren van beoordelingsrichtlijnen en protocollen.

Keerpunten voldoende. Niet alleen in de personele bezetting van SIKB, maar ook in de onderwerpen en de accenten van deze organisatie. Ik hoop dat de bodem de komende jaren voldoende aandacht krijgt en blijvend als belangrijk onderdeel van onze totale omgeving zal worden gezien. Aan Henk zal het niet liggen, hij heeft er zin in. Dat zal ook wel moeten. Een leefbare wereld kan immers niet zonder een gezonde bodem. Ik doe een oproep aan u naar vermogen mee te doen, want Henk kan het niet alleen...